

TALOUSARVIOALOITE 92/2009 vp

Määrärahan osoittaminen sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintaan ja valitusruuhkien purkuun

Eduskunnalle

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta on sosiaalivakuutuksen erikoistuomioistuimeen rinnastettava lautakuntatyypinen muutoksenhakuelin. Sen tehtävänä on ratkaista Kansaneläkelaitoksen etuusasioiden valituksia ensiasteena. Muutoksenhakulautakunta on jo useiden vuosien ajan kärsinyt pitkistä käsittelyajoista ja valitusten ruuhkautumisesta. Kohtuuttoman pitkät valitusten käsittelyajat vaarantavat mm. ihmisten toimeentulo- ja oikeusturvan ja aiheuttavat epävarmuutta ja epätietoisuutta ihmisten arkipäiväiseen elämään. Lautakunnan valitusruuhkiin ovat useat kansanedustajat sekä apulaisoikeuskansleri kiinnittäneet huomiota.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnassa on viime vuosina ollut noin 30 000 käsittelemättä asiaa. Jono ei ole sanottavasti lyhentynyt, vaikka lautakunnan toimintaa on tehostettu ja jonkin verran resursseja lisätty. Aiempina vuosina lautakuntaan saapui ihmisten lähettämiä valituksia vuosittain enemmän kuin niitä saatiin ratkaistua. Vuonna 2007 saapui 24 722 valitusta ja ratkaistiin 13 593 valitusta, vuonna 2008 saapui 22 045 valitusta ja ratkaistiin 18 219 valitusta ja vuonna 2009 on saapunut 15 525 valitusta ja syyskuun puoliväliin mennessä on ratkaistu 15 750 valitusta. Vuonna 2009 näyttää, että lautakunta pääsee työtahtiin, jossa vastaava kuin sisään tuleva valitusmäärä saadaan ratkaistua, mutta edelleenkin noin 30 000 asiaa pysyy jonossa.

Apulaisoikeuskansleri on vuonna 2008 tarkastuksessa todennut, että kohtuullisena käsittelyaikana voitaisiin pitää enintään kuutta kuukautta. Lautakunnan keskimääräinen valitusten käsittelyaika oli vuonna 2008 16 kuukautta 10 päivää. Vuoden 2010 valtion talousarvioesityksessä hallitus esittää lautakunnalle ensi vuoden resurssilla käsittelyajaksi 14 kuukautta. Tämä ei vastaa apulaisoikeuskanslerin näkemystä kohtuullisesta käsittelyajasta. Kansleri on ilmoittanut, että hän tekee vielä vuoden 2009 aikana uusintatarkastuksen sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintaan.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta on budjettikeskusteluissa esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle suurempia resursseja, kuin mitä sille on budjetissa myönnetty. Vuonna 2008 lautakunta esitti 4 065 000 euroa ja sai 3 060 000 euroa, ja myöhemmin puutetta korjattiin lisäbudjetissa 432 000 eurolla, eli yhteensä 3 492 000 euroa. Vuonna 2009 lautakunta esitti 4 942 000 euroa ja sai 4 162 000 euroa, ja lisäbudjetissa ollaan jälleen korjaamassa määrärahapuutetta 285 000 eurolla. Vuodelle 2010 lautakunta on esittänyt 4 943 000 euroa, ja budjettiesitys on nyt 4 133 000 euroa. Summa on pienempi kuin viime vuoden budjetissa myönnetty summa. Budjetin perusteluissa on perustelu, että ruuhkan purkamiseen liittyvät määräaikaiset lisäresurssit on tarkoitus poistaa vuoden 2010 päättyessä. On

TAA 92/2009 vp — Tarja Filatov /sd ym.

hyvä laittaa merkille, että noin 30 000 valitusasian ruuhkan purkaminen kokonaan kestää nykyisillä sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan työntekijäresursseilla ja keskimääräisellä viime vuosien käsittelytahdilla vajaat kaksi vuotta ilman, että yhtään sinä aikana sisään tulevaa uutta valitusta ratkaistaan.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta on riippumaton itsenäinen sosiaalivakuutuksen muutoksenhakuelin. Kuitenkin sen määrärahat kulkevat sosiaali- ja terveysministeriön budjettimenettelyn kautta. Lautakunta ei ole havaituista puutteista, apulaisoikeuskanslerin huomautuksesta sekä käsittelyaikaisten ylipitkistä ajoista ja jutturuuhkasta huolimatta saanut esittämiään määrärahoja kuin vuonna 2007.

Koska apulaisoikeuskansleri on puuttunut lautakunnan toimintaedellytysten puutteellisuuteen ja lautakunta on asian kuntoon saattamiseksi esittänyt toistuvasti suurempia määrärahaesityksiä kuin sille on myönnetty, on edellä esitetyn johdosta perusteltua, että lautakunnalle myönnetään ainakin nyt sen esittämä määräraha vuodelle 2010.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2010 talousarvioon momentille 33.01.03 lisäyksenä 810 000 euroa valitusten käsittelyn nopeuttamiseen sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnassa.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Tarja Filatov /sd
Jukka Gustafsson /sd
Heli Paasio /sd
Ilkka Kantola /sd
Satu Taiveaho /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Tero Rönni /sd
Saara Karhu /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Reijo Kallio /sd
Lauri Kähkönen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Jouko Skinnari /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Katja Taimela /sd
Tuula Peltonen /sd

Pauliina Viitamies /sd
Antti Vuolanne /sd
Merja Kuusisto /sd
Marko Asell /sd
Raimo Piirainen /sd
Sirpa Paatero /sd
Tuula Väätäinen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd
Anneli Kiljunen /sd
Jacob Söderman /sd
Pia Viitanen /sd
Matti Ahde /sd
Antti Kalliomäki /sd
Johannes Koskinen /sd
Rakel Hiltunen /sd
Päivi Lipponen /sd
Susanna Huovinen /sd
Eero Heinäluoma /sd